

Інформаційний центр
Європейського Союзу

ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІТИКИ, МЕНЕДЖМЕНТУ ТА БІЗНЕСУ
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЦЕНТР ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

**БЕЗПЕКОВИЙ, ПОЛІТИЧНИЙ,
ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ГУМАНІТАРНИЙ
ВИМІРИ СУЧАСНОГО ЕТАПУ
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА
ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ
УКРАЇНИ**

*Матеріали міжнародної науково-практичної
конференції, присвяченої 70-ій річниці створення
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
(5 грудня 2015 року, м. Ужгород)*

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІТИКИ, МЕНЕДЖМЕНТУ ТА БІЗНЕСУ
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЦЕНТР ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

**Інформаційний центр
Європейського Союзу**

БЕЗПЕКОВИЙ, ПОЛІТИЧНИЙ, ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ГУМАНІТАРНИЙ ВИМІРИ СУЧАСНОГО ЕТАПУ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

*Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 70-ій річниці
створення ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
(5 грудня 2015 року, м. Ужгород)*

**Ужгород
2015**

ББК 66.4(4Укр)

УДК 327(477)

Б 40

Безпековий, політичний, економічний та гуманітарний виміри сучасного етапу європейської та євроатлантичної інтеграції України: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 70-й річниці створення ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (м.Ужгород, 5 грудня 2015 р.). – Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2015. – 264 с.

У збірнику за матеріалами міжнародної науково-практичної конференції «Безпековий, політичний, економічний та гуманітарний виміри сучасного етапу європейської та євроатлантичної інтеграції України», що відбулась в Ужгородському національному університеті 5 грудня 2015 року, вміщено статті і тези доповідей провідних вчених освітніх і наукових установ України та зарубіжжя, державних службовців, представників підприємств, громадських організацій, експертів тощо.

Висвітлюються пріоритети зовнішньої та безпекової політики України у контексті російської агресії, економічний, бізнесовий, цивілізаційний та гуманітарно-культурний виміри європейської та євроатлантичної інтеграції України, а також мовні аспекти їхньої реалізації.

ЧЛЕНИ ОРГКОМІТЕТУ КОНФЕРЕНЦІЇ

Україна: Смоланка В.І., Студеняк І.П., Вовканич І.І.,
Андрейко В.І., Артёмов І.В., Бондаренко В.М., Віднянський С.В., Дюгованець О.М.,
Качмар О.Ю., Мишко С.А., Мітряєва С.І., Мостенська Т.Л., Полюжін М.М.,
Тодоров І.Я., Уманців Ю.М., Устич С.І., Черленяк І.І.

Угорщина: Горват Й., Кикинеші Ш.

Чеська Республіка: Мурад М.

Румунія: Алунару К.

Словаччина: Гайдош М.

Польща: Шептицький А.

РЕДАКЦІЙНА РАДА

ГОЛОВА:

Смоланка В.І. – ректор ДВНЗ «Ужгородський національний університет», доктор медичних наук, професор

ЧЛЕНИ РАДИ:

Андрейко В.І. – заступник декана з навчально-методичної роботи, в.о. завідувача кафедри країнознавства факультету міжнародної політики, менеджменту та бізнесу ДВНЗ «Ужгородський національний університет», кандидат історичних наук, доцент

Бондаренко В.М. – заступник декана з навчально-виховної роботи факультету міжнародної політики, менеджменту та бізнесу ДВНЗ «Ужгородський національний університет», кандидат економічних наук, старший науковий співробітник

Вовканич І.І. – декан факультету міжнародної політики, менеджменту та бізнесу ДВНЗ «Ужгородський національний університет», доктор історичних наук, професор

Дюгованець О.М. – заступник декана з наукової роботи факультету міжнародної політики, менеджменту та бізнесу ДВНЗ «Ужгородський національний університет», кандидат економічних наук, доцент

Качмар О.Ю. – доцент кафедри прикладної лінгвістики факультету міжнародної політики, менеджменту та бізнесу ДВНЗ «Ужгородський національний університет», кандидат філологічних наук

Тодоров І.Я. – професор кафедри країнознавства факультету міжнародної політики, менеджменту та бізнесу ДВНЗ «Ужгородський національний університет», доктор історичних наук, професор

Черленяк І.І. – завідувач кафедри міжнародного бізнесу, логістики та менеджменту факультету міжнародної політики, менеджменту та бізнесу ДВНЗ «Ужгородський національний університет», доктор наук з державного управління, професор

Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції рекомендований до друку Вченою радою факультету міжнародної політики, менеджменту та бізнесу (протокол №3 від 11 грудня 2015 р.)

**Секція 2: Економічний та бізнесовий виміри європейської
та євроатлантичної інтеграції України**

**ФІНАНСУВАННЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ**

Кужелєв Михайло Олександрович,
доктор економічних наук, професор,
директор навчально-наукового інституту фінансів, банківської справи
Національного університету державної податкової служби України

Брігченко Ігор Геннадійович,
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри фінансів Ужгородського торговельно-економічного інституту
Київського національного торговельно-економічного університету

Житар Максим Олегович,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри банківської справи та фінансового моніторингу
Національного університету державної податкової служби України

Формування освітньої і наукової стратегії європейської інтеграції України повинно перетворитися на стратегічний пріоритет країни. Досліджуючи ці питання, а саме – питання інноваційних трансформацій, академіки НАН України В.Геєць та В.Семиноженко висловлюють спільну думку, що обов'язковою умовою входження України до європейської спільноти є здатність не просто генерувати знання, а успішно накопичувати їх, використовувати та отримувати з цього економічний зиск [1].

Деякі аспекти розвитку вітчизняної системи вищої освіти і науки в умовах європейської інтеграції, а також її фінансування досліджують багато українських вчених, серед яких Г. Артемчик, Т. Боголіб, С. Буковинський, О. Василик, В. Геєць, В. Глущенко, А. Даниленко, В. Купенко, Е. Лібанова, І. Лук'яненко, І. Лютий, Н. Новіков, Т. Оболенська, С. Онишко, П. Саблук, В. Семиноженко, В. Федосов, І. Чугунов, С. Юрій, та зарубіжні: Г. Беккер, Ч. Бексон, М. Благау, Г. Дж. Брок, А. Вагнер, Дж. Вейзе, Є. Денісова, П. Друкер, К. Ерроу, Дж. Кейнс, П. Самуельсон, Т. Шульц, А. Анчишкин, В. Афанас'єва, В. Басова, С. Беляков, В. Єрошин, В. Жамін, Е. Жильцов, Д. Чупрунов.

Слід зазначити, що основною проблемою формування якісної освітньої і наукової стратегії є фінансування наукової діяльності. Світовий досвід показує, що в умовах глобальної конкуренції виграють ті країни, які забезпечують сприятливі умови для проведення наукових досліджень і розробок, а їхній соціально-економічний розвиток тісно корелює з часткою валового внутрішнього продукту, яка витрачається на наукові дослідження. Законом України «Про наукову та науково-технічну діяльність» визначено, що бюджетні витрати на наукові дослідження та розробки мають складати не менше 1,7% ВВП [2]. Статистичні дані свідчать, що за останнє десятиліття асигнування в науку ще жодного разу не досягали цього значення, а загальні витрати на наукову діяльність з усіх джерел фінансування протягом останніх п'яти років коливаються у діапазоні 0,73–0,85% ВВП.

Такий низький рівень фінансування наукової сфери негативно відбивається на показниках інноваційної діяльності країни та погіршує її конкурентоспроможність. Доцільно зауважити, що у країнах ЄС частка витрат на науку лише з боку підприємницького сектора становить 1,03–1,11% ВВП [3]. Якщо такі негативні тенденції у фінансовому забезпеченні наукової сфери матимуть місце у майбутньому, то Україна остаточно втратить науково-технічний потенціал та припинить свою інноваційну діяльність.

Зрозуміло, що для поліпшення фінансового забезпечення сфери науки в Україні потрібен системний комплекс заходів, у яких найбільш актуальними та вагомими в сучасних економічних умовах повинні бути:

- створення ефективної системи розподілу публічних ресурсів;
- забезпечення сприятливої системи фінансового регулювання НДДКР;
- створення у країні системи перерозподілу фінансово-кредитних ризиків НДДКР;
- налагодження співпраці із закордонними суб'єктами НДДКР.

З огляду на це, позитивним є той факт, що 10 листопада 2015 року Верховна Рада України прийняла Закон № 2244а «Про наукову і науково-технічну діяльність» в новій редакції, де передбачено, що витрати на науку в Україні складають 0,25% від ВВП, і з цієї суми лише 10% йде на ВНЗ. Зазначимо, для порівняння, ці кошти, які витрачають на науку в університетах Європи, більші ніж у нас на всю науку в країні. Новим законом передбачено створення Національного фонду досліджень, з якого будуть фінансуватись всі наукові дослідження.

Крім того, з метою соціальної підтримки наукових кадрів України в законі передбачено низку нововведень, які стосуються поліпшення соціального статусу науковця та його пенсійного забезпечення, нову статтю «Соціальний захист наукового працівника», яка містить положення стосовно можливості отримання житла за рахунок цільового бюджетного фінансування та інших джерел, а також його будівництва за рахунок отримання пільгових довгострокових кредитів. Створюються умови для стимулювання молодих вчених: передбачається першочергове надання службового житла молодим вченим, а також забезпечення можливості його будівництва за рахунок коштів, виділених державою у вигляді пріоритетного пільгового молодіжного кредитування.

На наш погляд, прийняття цього закону – це дуже позитивний сигнал в контексті європейської інтеграції України, так як він створює доступ до фінансування наукових досліджень не тільки для певних інституцій, а для колективів учених та навіть для індивідуальних учених. Також змінюється система фінансування наукових досліджень, збільшується частина грантового фінансування, яке буде розподілятися через Національний фонд досліджень, і головне, що це буде відбуватися за прозорими критеріями. Змінюється система управління наукою за допомогою створення національної ради з питань науки і технологій, яка матиме два комітети: науковий та адміністративний.

Таким чином, функціонування національної економіки, відновлення її конкурентних позицій та інтеграція у європейський економічний простір напряду визначаються результатами використання вітчизняного наукового потенціалу. Стратегічним завданням для України має бути розвиток науки, здатної проводити проривні фундаментальні та прикладні дослідження за актуальними для світової економіки та пріоритетними для України напрямками, а також своєчасне і в повному обсязі фінансування, яке передбачене Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність» в новій редакції.

Список використаних джерел

1. Геєць В.М. Інноваційні перспективи України : монографія / В.М. Геєць, В.П. Семино-женко. – Х. : Константа, 2006. – 272 с.
2. Про наукову і науково-технічну діяльність – Закон України № 1977-ХІІ від 13.12.1991 р. [Електронний ресурс] /Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>.
3. Лебеда Т.Б. Стан фінансування наукових та науково-технічних робіт в Україні: статистичний розріз / Т.Б. Лебеда // Проблеми науки. – 2012. – № 12. – С. 2–6.
4. Кужелев М. О. Концептуальні засади ефективності фінансового забезпечення інноваційного розвитку України / М.О. Кужелев, М. О. Житар // Збірник наукових праць учених та аспірантів «Економічний вісник університету», Переяслав-Хмельницький, 2005. – С.14–18.
5. Кужелев М.О. Сучасний стан фінансування української науки: проблеми та перспективи / М.О. Кужелев // Науковий вісник Херсонського державного університету: Серія Економічні науки. – Вип. 13. - Херсон, 2015. – С. 129–131.
6. Боголіб Т.М. Фінансове забезпечення розвитку вищої освіти і науки в Україні [Текст]: дис... докт. екон. наук: 08.04.01 / Т.М. Боголіб; – Науково-дослідний фінансовий інститут Міністерства фінансів України. - Київ, 2006.

ЗМІСТ

Вступне слово	5
Передмова	6
ЧАСТИНА I: ПЛЕНАРНІ ДОПОВІДІ	
Szeptycki A. Postkolonialny kompleks w relacjach polsko-ukraińskich: kontekst historyczny, współczesne implikacje, możliwości przezwyciężenia	9
Пойда-Носик Н.Н. / Poida-Nosyk N. Проблеми забезпечення фінансової безпеки України в умовах реалізації стратегії європейської та євроатлантичної інтеграції	19
Черленяк І.І. / Cherleniak I. Фундаментальні економічні зміни постіндустріального етапу та проблема європейської інтеграції України	27
Черленяк І.І., Тодоров І.Я. / Cherleniak I., Todorov I. Український кластер глобального громадянського суспільства як чинник європейської інтеграції.....	39
ЧАСТИНА II: СЕКЦІЙНІ ДОПОВІДІ	
Секція 1: Пріоритети зовнішньої та безпекової політики України у контексті російської агресії	
Андрейко В.І. / Andreiko V. Загострення міжнародної безпекової ситуації в контексті національної безпеки України	47
Білак П.П. / Bilak P. Російська агресія проти України як виклик європейській системі безпеки	51
Бедзир В.С. / Bedzyr V. Концепція Східноєвропейського Союзу: геополітичні ризики та переваги	54
Богінська І.В. / Bohinska I. Проблема «Східної Європи» у створенні нової системи європейської безпеки	57
Зелінська М.І. / Zelinska M. «Слабкі держави» світу: чи входить Україна в цей клуб аутсайдерів ?	59
Кривенкова Р.Ю. / Kryvenkova R. Державне управління стратегією національної консолідації України на сучасному етапі	62
Лихоман Н.О. / Lykhoman N. Історія створення організації з безпеки та співробітництва в Європі	65
Мельник Ю.В. / Melnyk Yu. Право законодавчої ініціативи громадян Європейського Союзу: досвід для України	68
Микитчук Н.М. / Mykitchuk N. Розвиток українсько-казахстанських відносин в умовах трансформації зовнішньої політики України	71
Осельська О.С. / Oselska O. Дифузні війни як новий клас геополітичних загроз	74
Потехін О.В. / Potiekhin O. НАТО як фактор стабілізації Європи під час агресії Росії проти України	77
Соколан О.І. / Sokolan O. Особливості роботи медіа в окупованому Криму	80
Тодоров І.Я. / Todorov I. Сучасні виклики безпеці України в контексті ціннісних розбіжностей	83
Толстов С.В. / Tolstov S. Корекція пріоритетів європейської політики сусідства	86
Секція 2: Економічний та бізнесовий виміри європейської та євроатлантичної інтеграції України	
Martinaityte E. Key factors influencing financial stability in Baltics nowadays	89
Агій А.В., Курей О.А. / Ahii A., Kurei O. Конкурентоспроможність національних підприємств на міжнародних ринках	94
Блінда А.І. / Blinda A. Економічні аспекти євроінтеграції України	97
Бондаренко В.М., Демян М.М. / Bondarenko V., Demian M. Сучасні ризики розвитку міжнародного бізнесу в Україні	99

Бондаренко В.М., Клев`яник В.Ю. / Bondarenko V., Klevianyk V. Критичний аналіз ефективності теорій мотивації праці в сучасних умовах	102
Бондаренко В.М., Майор М.М. / Bondarenko V., Maior M. Логістика як інструмент підвищення ефективності діяльності міжнародного бізнесу	105
Бондаренко В.М., Таранчук В.А. / Bondarenko V., Taranchuk V. Особливості функціонування фондових бірж в Україні в умовах європейської інтеграції	107
Бондаренко В.М., Тарасюк К.А. / Bondarenko V., Tarasiuk K. Національне та наднаціональне регулювання міжнародних автомобільних перевезень	119
Булеца Н.В. / Buletsa N. Наукові підходи щодо розвитку міжбюджетних відносин в умовах інтеграції України з ЄС	112
Голубь В.В. / Holub V. Модернізаційна парадигма сучасних управлінських трансформацій	115
Делія О.В. / Delia O. Форсайт як інструмент формування середовища державної політики	118
Довба І.В. / Dovba I. Ефективна взаємодія підприємств Закарпаття та суб'єктів господарювання прикордонних регіонів сусідніх держав	120
Дюгованець О.М., Костюченко В.В. / Diuhovanets O., Kostiuchenko V. Механізм зовнішнього хеджування валютних ризиків за допомогою опціонів: теорія та практика	123
Дюгованець О.М., Матвійчук А.В. / Diuhovanets O., Matviichuk A. Інтернет-інтеграція бізнесу в сучасному світі	126
Дюгованець О.М., Моргентал В.В., Шендригоренко І.І. / Diuhovanets O., Morhental V., Shendryhorenko I. Аналіз ризиків бізнес-середовища	129
Дюгованець О.М. / Diuhovanets O. Вплив економічної інтеграції на підприємницьку діяльність	132
Жуков С.А., Біжко В.В. / Zhukov S., Bizhko V. Глокальний маркетинг як симбіоз глобального та регіонального бізнесу	135
Зеліч В.В., Мицик Д.П. / Zelich V., Mytsyk D. Проблема розвитку інноваційного виробництва в Україні	138
Зеліч В.В., Піскор Н.М. / Zelich V., Piskor N. Основи формування цінової політики компанії на міжнародному ринку	140
Керечанин В.Ф., Табанюхова О.Ф., Табанюхова О.М. / Kerechanyn V., Tabaniukhova O., Tabaniukhova O. Північноамериканська економічна інтеграція: характерні риси, проблеми та перспективи розвитку	143
Корж М.В., Жуков С.А. / Korzh M., Zhukov S. Системно-ситуативний підхід до розробки стратегій міжнародного маркетингу в умовах розвитку сучасної світогосподарської системи	147
Кужелєв М.О., Брітченко І.Г., Житар М.О. / Kuzheliev M., Britchenko I., Zhytar M. Фінансування наукової діяльності в контексті європейської інтеграції України	150
Курей О.А. / Kurei O. Податкова відповідальність підприємця у контексті економічної безпеки держави	152
Марина О.-М.В. / Maryna O.-M. Стратегічне управління розвитком сільського туризму з урахуванням європейського досвіду	155
Мойсеєнко І.В. / Moiseienko I. Модернізація управління в умовах економічних трансформацій	158
Мошак О.В. / Moshak O. Логістичні стратегії у системі управління підприємством	161
Симочко М.І. / Symochko M. Організація ефективного управлінського обліку на підприємствах ресторанного бізнесу Закарпатської області	163
Сінкевич Є.Г. / Sinkevich Ye. Проблеми в просуванні української економіки до цивілізованих ринкових відносин	166

Наукове видання

**БЕЗПЕКОВИЙ, ПОЛІТИЧНИЙ, ЕКОНОМІЧНИЙ
ТА ГУМАНІТАРНИЙ ВИМІРИ СУЧАСНОГО ЕТАПУ
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ
УКРАЇНИ**

*Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 70-ій річниці створення
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
(5 грудня 2015 року, м. Ужгород)*

Відповідальний за випуск: О.М. Дюгованець

Коректура: Т.М. Алексеєва
Технічна редакція: М.І. Іванова, О.І. Гурчумелія
Комп'ютерна верстка, обкладинка: А.І. Бродич

Підписано до друку: 11.12.2015 р.
Формат 60x84/8. Ум.друк.арк. 30,69
Гарнітура Times New Roman
Зам.№ 128. Наклад 100 прим.

Оригінал-макет виготовлено:
в редакційно-видавничому відділі ДВНЗ «УжНУ»
88015, м. Ужгород, вул. Заньковецької, 89
dep-editors@uzhnu.edu.ua

Видавництво УжНУ «Говерла».
88000, м. Ужгород, вул. Капітульна, 18.
E-mail: hoverla@i.ua

Свідоцтво про внесення до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія 3т No 32 від 31 травня 2006 року